

Asia: VN/18838/2024

Luonnos ympäristöministeriön asetukseksi uuden päästöttömän rakennuksen energiatehokkuudesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Oulun kaupungin rakennusvalvonta kiittää mahdollisuudesta lausua asetusluonnoksesta.

Yleisesti asetuksesta voisi todeta, että energiaselvitys laajenee moninkertaiseksi ja muuttuu huomattavasti monimutkaisemmaksi tämän asetuksen myötä. Esitetyistä laskennoista ja muista vaadituista toimista olisi suurin hyöty, kun niitä voitaisiin käyttää jo suunnitteluvaiheessa mahdollisimman helppokäyttöisten sovellusten tms. kautta ohjaamaan suunniteltuja ratkaisuja mahdollisimman ympäristöystävälliseen suuntaan.

1 § Rakennuksen pinta-alan laskeminen sisäpintojen mukaisena hyötypinta-alana helpottaa ja yhtenäistää energiapuolen laskentoja. Asetuksessa mainittu RakL:n 2§:n kohta 8 tosin ei vielä ole voimassa, mutta toivottavasti asetuksen tullessa voimaan.

2 §:n määrittelyt ovat kuvaavia ja hyödyllisiä. Erityisesti poistoilmanvaihtojärjestelmien määrittely ilman sisään johdattamisen kautta on erinomainen. Aiemmin poistojärjestelmät ovat kyllä poistaneet ilmaa, mutta kun ulkoilman tuomisesta sisätilaan ei huolehdittu kunnolla, tuloksena on ollut liiankin usein ja yleisesti erilaisia sisäilmaongelmia.

3 §:ssä muotoilu ”optimoitu aurinkoenergian käytön mahdollistaminen” on kovin monitulkintainen, eikä perustelumustiokaan avaa tilannetta. Vaatimus on kuitenkin yksi päästöttömän rakennuksen vähimmäisvaatimuksista. Ns. tuunaussarjassa samassa yhteydessä taidettiin käyttää termiä maksimaalinen, joka on myös hyvin vaikeasti tulkittavissa.

4 §:n mukaisista E-lukulaskelmista uusilla energiakertoimilla ei ole kokemusta, mutta perustelumuistiossa esitettyjen muutaman tasauslaskelman mukaan vaatimusten täyttäminen tulee vaatimaan kuitenkin selkeitä parannuksia nykytilanteeseen, mutta toisaalta edellytyksenä ei kuitenkaan näyttäisi olevan kaikkien rakennuksen ominaisuuksien parantaminen vertailutasoa paremmiksi. Tiukennukset lienevät siis useimmissa tapauksissa tehtävissä nykyisiä hyviä rakentamistapoja käyttäen.

4a §:ssä esitetty käytönaikaisten kasvihuonekaasujen laskenta on uusi vaatimus, mutta pientaloja lukuun ottamatta laskenta saataneen valmiina rakennuksen hiilijalanjäljen laskennan tähän liittyvistä osista. Asetus siis käytännössä ohjaa tekemään hiililaskennat myös pientalon osalta, kuten ennen korjaussarjaa hyväksytyssä alkuperäisessä rakentamislaisissa oli jo määrätty.

4b §:n raja-arvojen arviointi on vaikeaa ilman käytännön kokemusta laskennoista. Esitettyjen pientalolaskelmien perusteella raja-arvojen saavuttaminen tuntuu onnistuvan normaalisti käytetyillä ratkaisuilla helpostikin. Suuremmista rakennuksista ei ole esitetty esimerkkilaskemia, joten niiden arviointi on tässä vaiheessa hyvin vaikeaa.

6b §:ssä veloitetaan ottamaan huomioon rakennuksen ominaisuudet, sijainti ja rakennuspaikan olosuhteet laskettaessa aurinkoenergian tuottopotentiaalia. Mihin tätä tuottopotentiaalin laskemista on tarkoitus käyttää? Pitääkö rakennuksen tuottopotentiaalista käyttää tietty osuus aurinkoenergiaa hyödynnettäessä, vrt. aurinkoenergian optimoitu tai maksimaalinen käyttäminen? Jollei tuottopotentiaalin hyödyntämisastetta tms. määritellä, potentiaalin laskeminen lienee turhaa.

Vaatimus siitä, että aurinkosähkön, joka on peräisin energiayhteisöltä, on oltava uutta kapasiteettiä, on hyvä, mutta vapaan kapasiteetin käyttäminen johtaa helposti viherpesuun. Samaa aurinkosähkökapasiteettiä on mahdollista käyttää moneen kohteeseen, kunhan kohteet toteutetaan eri aikoina. Uuden kapasiteetin mahdollinen laskeminen hyödyksi vain kerran tuottaa uutta kapasiteettiä ja myös todellisuudessa lisää päästöttömän energian tuottamista.

Käyttöluokkien 1 ja 2 kuluttajalaitteiden, valaistuksen ja lämpimän veden tässä yhteydessä julkaissut ensimmäiset viralliset käyttöprofiilit on periaatteessa hyvä asia, mutta profiilien oikeellisuudesta ja vaihtelusta olisi myös hyvä saada tutkittua tietoa.

7 §:ssä uusina asioina esitetään uusiutuvan ja uusiutumattoman primäärienergian laskemista. Uusia laskentoja voi arvioida perusteellisemmin vasta kun laskennat on otettu käyttöön, mutta laskelmat saataneen helposti uudistetuista laskentaohjelmista, joten käytännössä vaadittu ylimääräinen työmäärä lienee siedettävä.

19b §:n mukaan uusiutuvan ja päästöttömän energian määrän tulee olla vähintään rakennuksen E-luvun verran. Esitettyjen laskentaesimerkkien mukaan tämä voi joissakin tapauksissa vaatia sen verran tuotettavaa ilmaisenergiaa, että kaikkea ei voi käyttää rakennuksessa. Joiltain osin rakennuttaja voi siis joutua tuottamaan energiaa yhteiskunnalle yli oman tarpeen, jotta saisi rakentamisluvan. Toisaalta taas tekemällä oikeita energiavalintoja vaatimuksen täyttäminen ei esitettyjen esimerkkien valossa olisi mitenkään mahdotonta.

23 § Uusien vaatimusten myötä rakennuksen lämpöhäviön on kerrottu tulevan pienenevän 10%. Vaadittu pienennys tasauslaskennassa tarkoittanee vain lomakkeen sisään tarkastusta, joka kertoo suunnitteluratkaisun täyttävän vaatimukset, kun lukema on alle 0,9 x vertailuratkaisu. Uusi tasauslaskentalomake on suotavaa tehdä niin, että näkee helposti, onko laskuri tarkoitettu päästötöntä vai lähes nollaenergiaratkaisua varten.

28 § Lattialämmityksen huomioiminen maanvastaisen alapohjan lämmöneristysmääräyksissä on hyvä huomio.

34 § Energiaselvityksen koko moninkertaistuu ja luultavimmin sen tekemiseen tarvitaan nykyistä enemmän sekä tekijöitä että myös asiantuntemusta.

Tackett Eveliina
Oulun kaupunki, rakennusvalvonta